

Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság
43. Pf. 636.256/2021/5.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság

a

által képviselt **Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Zrt.** (1138 Budapest, Váci út 193.) felperesnek

Tóthné dr. Pintér Matild (1016 Budapest, Naphegy u. 39. I/3. ; lev. cím : 1253 Budapest, Pf.: 83.) által képviselt () alperes ellen

szervződés teljesítése és egyebek iránt indított perében a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. szeptember 10-én kelt 2.P.88.575/2018/20. számú ítélete ellen az alperes által 24. sorszám alatt benyújtott, 27. sorszám alatt részletesen indokolt és Pf.3. sorszám alatt megváltoztatott fellebbezés folytán tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 523.700 (azaz ötszázhuszonhármezer-hétszáz) Ft együttes első- és másodfokú perköltséget

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

- [1] A felperesi jogelőd Budapest Autófinanszírozási Zrt. mint hitelező és az alperes mint adós között 2008. június 10-én gépjármű finanszírozás céljából deviza (CHF) alapú fogyasztási kölcsönszerződés jött létre (szerződés szám : BCMU). A szerződés részét képezte a felperesi jogelőd Üzletszabályzata (a továbbiakban : ÜSZ), melynek rendelkezéseit az alperes magára nézve kötelezőnek fogadta el.
- [2] A hitelszerződés egyedi része szerint : a szerződés tárgya 2.839.050 Ft kölcsön, devizanem : CHF (bázisárfolyam : a Budapest Bank Nyrt. hitelfolyósítás napját követő első banki munkanapjának végén érvényben lévő számlakonverziós vételi árfolyam, aktuális árfolyam : a törlesztőrészlet esedékessége napjának végén érvényben lévő BB Rt. számlakonverziós eladási árfolyam), THM : 9,81 % (változhat), ügyleti kamatláb : 8.7 % (változhat), havi törlesztőrészlet: 35.499 Ft (változhat a kamat és az árfolyam függvényben), futamidő

(változó) : 120 hónap, de maximum 132 hónap. Az adós tudatában van a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázatának és vállalja ennek következményeit.

[3] Üzletszabályzat :

A fizetési kötelezettség forintban teljesítendő. A törlesztőrészekre a Budapest Bank Rt. által a CHF-re meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében árfolyamkülönbözet kerül érvényesítésre, az aktuális árfolyam és a bázisárfolyam függvényében (ÜSZ 18.3.2. pont képlettel, a képlet egyes elemeinek fogalom-meghatározásával). Az árfolyamkülönbözet a következő törlesztőrészlet esedékességével kerül elszámolásra és a futamidő változását eredményezi (ÜSZ 18.3.3.). A törlesztőrészek forintban fizetendő összege a devizaárfolyam és kamat alakulásától függően változhat. Ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nem csak az esedékes törlesztőrészek növekedését eredményezheti, de a teljes hátra lévő tőketartozást is növeli (ÜSZ 18.3.4.).

A finanszírozás részletes pénzügyi feltételeit az ÜSZ 18. pontja, a hitel törlesztésére vonatkozó rendelkezéseket az ÜSZ 21. pontja tartalmazta részletesen.

[4] A felperesi jogelőd szerződésszegés miatt a szerződést az ÜSZ 27.2. pontja alapján felmondta, a felmondás 2013. június 26-án hatályosult.

[5] A felperes 2015. február 1. napjára elkészítette az ún. devizatörvények szerinti elszámolását, a tisztességtelenül felszámított összegként 587.066 Ft-ot jelölt. Az elszámolás felülvizsgált. Az elszámolás hiteltörténeti kimutatás részéből kitűnik, hogy 2013. január 1. és 2015. február 1. közötti időszakban teljesített alperesi befizetésként 750.658 Ft került elszámolásra.

[6] Az elsőfokú bíróság a 2017. december 6-án kelt 2. P. 86.665/2017/18. számú ítéletével – a keresetnek maradéktalanul helyt adva – kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.378.949 Ft-ot, valamint annak 2015. február 2-től a kifizetés napjáig járó évi, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, továbbá 371.710 Ft perköltséget.

A másodfokú bíróság az ítéletet a 2018. szeptember 26-án kelt 43.Pf.633.051/2018/7. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, megállapítva a felmerült perköltséget. A hatályon kívül helyezés lényegében arra tekintettel történt, hogy az elsőfokú bíróság nem adott jogi indokolást a szerződés létrejöttének hiányára vonatkozó alperesi hivatkozások kapcsán.

[7] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott újabb ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.378.949 Ft-ot, valamint annak 2015. február 2-től a kifizetés napjáig járó évi, a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, továbbá 479.100 Ft perköltséget. Az ítélet jogi indokolása értelmében nem fűződhetett kétség a kölcsönszerződés létrejöttéhez (Ptk. 205.§ (1) bekezdés) : a felperesi jogelőd a kölcsönt folyósította, az alperes e teljesítést elfogadta és részben teljesítette is visszafizetési kötelezettségét. A szerződés részévé vált az ÜSZ is, hiszen az alperesnek lehetősége volt annak megismerésére (Ptk. 205/B.§ (1) bekezdés).

Az elsőfokú bíróság jogi állásfoglalása értelmében a szerződés érvényes, az alperes valamennyi érvénytelenségi kifogása alaptalan (Ptk. 200.§ (2) bekezdés, Hpt. 213.§ (1) bekezdés b), c), e) pontok) : a THM esetleges szerződésbeli nem megfelelő mértéke nem

érvénytelenségi ok, a törlesztő részletek összegének hibás meghatározása nem érvénytelenségi ok, a törlesztő részletek számát a szerződés tartalmazza, az árfolyamkülönbözet mikénti elszámolására tekintettel változó futamidőként (tól-ig, 120-132 hó).

Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatról és annak alperesi viseléséről szóló tájékoztatást az átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára világosként és érthetőként értékelte. A „jelentős kockázat” kifejezésből kitűnik a kockázat komoly mértéke, illetve hogy az nem csak a törlesztőrészletek, hanem a tőketartozás változásával is járhat. vagyis a kockázat felső határ nélküli.

Az elsőfokú bíróság a felmondást jogszerűnek találta, s nem ítélte alaposnak az alperes azon kifogását, miszerint a tisztességtelenül felszámított összeg a felmondáskor meghaladta a lejárt tartozás összegét. Ennek ítélet szerinti indoka : a felmondás 2013. júniusi, az elszámolás 2015. februári, tehát az elszámolás nem érinti a korábbi tartozás összegét. Továbbá az alperes nem állította, hogy megfizette volna a felmondáskori tartozást.

- [8] Az ítélet ellen az alperes fellebbezéssel élt, kérve eredetileg elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatása útján a keresetnek történő helyt adást. Indokolásában lényegében megismételte az ellenkérelmében foglaltakat, hivatkozott a szerződés létre nem jöttére, létre jötté esetén arra, hogy az üzletszabályzatban írtak nem képezik részét a szerződésnek, illetve a szerződés érvénytelen – érvénytelenségi okok : tisztességtelenség, Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), b), c), e) pontok. Végül hivatkozott az összegszerűség alaptalanságára és a felmondás jogellenességére.

Az alperes utóbb fellebbezését megváltoztatta, s immár csupán az ítélet megváltoztatása útján a kereset elutasítását kérve, hivatkozását a felmondás jogellenességére szűkítve. A 4/2021. Polgári Jogegységi Határozatból kiindulva előadta, hogy a tisztességtelenül felszámolt összeg tükrében a szerződés felmondáskor tartozása nem állt fenn : a felmondáskor 104.655 Ft túlfizetése volt, a tisztességtelenül felszámított összeg pedig 587.066 Ft.

Mínt hogy a felperes a szerződés felmondására alapította követelését, vizsgálendő és a PJE alapján vizsgálható is, hogy a felmondáskor állt-e fenn alperesi tartozás, melynek megfizetésével késedelembe esett, s ezáltal a szerződést súlyosan megszegte-e, amely szerződésszegés a felmondást megalapozta-e. Az alperes álláspontja szerint nem volt tartozása, sőt túlfizetésben volt, szerződést tehát nem szegett, késedelembe nem esett, így nem adott alapot a felmondásra. A felmondás tehát jogellenes, a szerződést nem szüntette meg, az egyösszegben lejárttá tett tartozás nem követelhető.

- [9] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, lényegében osztva annak jogi indokolását.

A felmondást jogszerűnek véli, arra az alperesi szerződésszegés (nemteljesítés) miatt került sor a Ptk. 525.§ (1) bekezdés e) pont szerint. A felperesnek az elszámolást a DH2 tv. értelmében 2015. február 1. napjára kellett elkészítenie, ennek megfelelően a tisztességtelenül felszámított túlfizetés az alperes 2015. február 1-én fennállt tartozásából volt levonandó. A DH2 tv. a felmondást követően lépett hatályba, nem visszamenőleges hatályú, ezért nem is teheti utólag jogellenessé a felmondást ; s bár előírja, hogy a túlfizetést az egyes törlesztési

időpontra vetítve kell megállapítani, mintha előtörlesztést teljesített volna a fogyasztó, az illetén történő elszámolás csak egy elszámolási technika, módszertan, melyet a pénzügyi intézménynek követnie kell, a fogyasztónak azonban joga a beszámításra vagy visszatérítésre csak az elszámolási értéknaphoz képest keletkezett. Hivatkozott a BH2019.132. számon közzétett eseti döntésre.

Az elszámolás módszertanának különös szabályairól szóló 54/2014. (XII. 10.) MNB rendelet 6.§ (2) bekezdése pedig kifejezetten ki is mondja, hogy azon elszámolási időszakban, amelyben az eredeti fogyasztói kölcsönszerződés alapján a fogyasztó késedelembe esett, az átszámított fogyasztói kölcsönt is késedelmesnek kell tekinteni, függetlenül az esetleges túlfizetéstől.

A 3019/2017. (II. 17.) AB határozat 46. pontja pedig leszögezi, hogy az előírások célja a fogyasztói túlfizetés összegének meghatározása, nem pedig az elszámolást megelőzően bekövetkezett jogi tények jogszerűségének minősítése. A fogyasztó, illetve a pénzügyi intézmény közötti egyes jogi eseményeket a polgári jog szabályai szerint kell megítélni.

[10] A fellebbezés alapos.

[11] A megváltoztatott fellebbezés nyomán a kizárólagosan vizsgálandó jogkérdés a másodfokú eljárásban az volt, hogy a felmondást követően elvégzett elszámolás vezethet-e arra, hogy a bíróság a felmondás jogellenességét, s ezáltal a szerződés felmondás útján történt megszűnésének hiányát állapítsa meg. E kérdésben a másodfokú bíróság – több más perben és jelen perben is – igenlően foglalt állást, maradéktalanul azonosulva az e tárgyban a 3019/2017. (II. 17.) AB határozatban írtakkal. E határozat a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseinek érvénytelen szerződéses kikötéseire tekintettel szükséges elszámolás módszertanának különös szabályairól szóló 54/2014. (XII. 10.) MNB rendelet (MNBr.) 6.§ (2) bekezdésének alkalmazásával összefüggésben alkotmányos követelményként állapítja meg, hogy e rendelkezés kizárólag a fogyasztói követelés összegének a pénzügyi elszámolási folyamat során történő meghatározására vonatkozik, nem érinti azonban a DH2 tv. hatálya alá tartozó fogyasztói kölcsönszerződések felmondása jogszerűségének megítélését. A határozat indokolásának ide vonatkozó része értelmében a DH1. és DH2. törvények nem rendelkeznek arról, hogy a túlfizetés utólagos megállapítása befolyásolja-e, s ha igen, milyen módon a szerződés pénzügyi intézmény által történt felmondásának jogszerűségét ; ebből az következik, hogy a szerződés felmondásának jogszerűségét a polgári jog egyéb, általános szabályai alapján kell megítélni.

Az alkalmazandó általános polgári jogi szabály pedig a perbeli esetben a szerződéskötéskor hatályban volt Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 321. § (1) bekezdése : aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva felmondásra jogosult, e jogát a másik félhez intézett jognyilatkozattal gyakorolja, a felmondás a szerződést megszünteti. A felperes felmondásra mind a szerződésnél (ÜSZ 27. pont), mind jogszabálynál (Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pont) fogva jogosult volt, mindkét esetben az adós súlyos szerződésszegésétől feltételezetten, amely súlyos szerződésszegést az adós késedelme elvben kimeríti. Minthogy azonban az elszámolás adatai értelmében a felmondás időpontjában alperesi tartozás

bizonyítatlan, alperesi késedelemről beszélni fogalmilag kizárt. A felperesnek bizonyítani lett volna szükséges tisztességtelenül felszámított összeggel számított törlesztő részleteket, a tisztességtelenül felszámított összeggel csökkentett törlesztőrészleteket, azokhoz mérten az adósi teljesítést, s mindezek szaldóját ; ha a szaldó azt mutatja, hogy az adósnak a tisztességtelenül felszámított összeg nélkül is tartozása volt a felmondáskor, a felmondás jogszerű ; ilyet azonban a felperes nem bizonyított, miközben az alperes felmondáskori túlfizetést állított. A felmondás jogszerűsége így tényállási szinten megállapítható nem volt, ergo a szerződés jogellenes felmondás által nem szűnhetett meg.

A másodfokú bíróság nem tudta osztani a felperes által felhívott BH 2019.132. számon közzé tett eseti döntésben írtakat, ti. hogy a polgári jog általános elvei szerint nincs mód arra, hogy a DH2 törvény szerinti túlfizetést utólag, automatikusan az adós szerződésszerű teljesítésének lehessen tekinteni. E döntés ugyanis a lehetetlent várja el a fogyasztótól, nevezetesen hogy az elszámolásig tartó időszakban a túlfizetések havi törlesztőrészletekbe történő beszámításáról kifejezetten rendelkezzen a hitelező felé (Ptk. 296. § (1) bekezdés), olyan időben tehát, amikor a túlfizetésről még nem is tud. Másfelől nem negligálható törvényi rendelkezés (DH2 tv. 3. § (1) bek., 4. § (1) bek., 5. § (2) bek.) van arra vonatkozóan, hogy a túlfizetést előtörlesztésként kell elszámolni a túlfizetés időpontjára vonatkoztatva, amely törvényi parancs szükségtelenné teszi a túlfizetés beszámításáról való külön adósi rendelkezést.

Alaptalanul érvel ezért a felperes mellett, hogy az alperesi túlfizetés az elszámolás 2015. február 1-i időpontjában fennálló tartozásba számítandó be, s az előtörlesztésként történő elszámolás csupán egy pénzügyi intézmény által alkalmazandó technika, módszertan. E felperesi érvelés nem csupán felülírja a túlfizetés előtörlesztésként történő elszámolására vonatkozó imperatív törvényi rendelkezést, hanem teljességgel kiüresíti a tisztességtelen szerződési feltételeket éveken át elszenvető adós elszámolásból fakadó jogait. Az elszámolás két módja (a túlfizetés előtörlesztésként történő elszámolás, illetve a túlfizetés 2015. február 1-i tartozásból való jóváírása) kizárja egymást.

A fentebb kifejtettek a Kúria időközben 2021. március 12-én meghozott 4/2021. számú PJE határozata nyomán immár kötelező erővel is bírnak.

- [12] A felmondás jogellenessége okán a felmondásra alapított felperesi követelés alaptalan, ami a kereset elutasítására vezetett, ez azonban nem zárja el a felperest az ezen túlmutató tényalapon nyugvó igényérvényesítéstől.
- [13] A másodfokú bíróságnak a szerződés létre jötte és érvénytelensége kérdésében – a megváltoztatott fellebbezésre tekintettel – állást foglalnia nem kellett (Pp. 228.§ (4) bekezdés második fordulat), még ha osztotta is valamennyi kifogás alaptalanságát, a tisztességtelenséget illetően a felperes által hivatkozott, az ún. korlátozott precedensrendszer alapján alkalmazandó Kúria Gfv.VII.30.322/2020/6. és Gfv.VI.30.035/2021/4. sz. határozatai nyomán.
- [14] Mindezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta (Pp. 253.§ (2) bekezdés), s az alperesi pernyertességnek megfelelően – 3.378.949 Ft pertárgy érték figyelembevétele mellett – rendelkezett a perköltségekről, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és a másodfokú perköltséget illetően (5) bekezdése szerint számított ügyvédi munkadíjról, továbbá az előlegezett 270.316 Ft fellebbezési illetékről (Pp. 78.§ (1) bekezdés). Tekintve hogy az alperes a fellebbezés illetékét – a hatályon kívül helyezésre tekintettel –

szükségtelenül kétszer fizette meg, jelen jogerős határozat alapján 270.316 Ft fellebbezési illeték adóhatóságtól történő visszatérítésére jogosult.

Budapest, 2021. december 8.

dr. Haupt Egon sk.
a tanács elnöke

dr. Póta Henriett sk.
előadó bíró

dr. Bodor Krisztina sk.
bíró